O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
T.D. Sharipov
2024 yil " ___ " 08

KORXONALAR MOLIYASI

FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Kechki ta’lim uchun

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta’lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta’lim yo’nalishi: 60410400 – Moliya va moliyaviy texnologiyalar

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
60410400 – Moliya va moliyaviy texnologiyalar ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Korxonalar moliyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ENTERFIN206
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	44
Amaliy mashg'ulotlar	46
Labaratoruya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	kelgusida yuqori malakali iqtisodchi mutaxassislar bo'lib yetishadigan talabalarda turli mulkchilik shaklidagi korxonalarni tashkil etish va ulardagi moliyaviy munosabatlar, shuningdek, korxonalarni boshqarish hamda raqamlashtirish jarayonida to'g'ri moliyaviy qarorlar qabul qilish maqsadida kerakli ma'lumotlarni to'g'ri tanlash, taqqoslash va tavsiyalar ishlab chiqish bo'yicha ko'nikmalar hosil qilishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Ekonometrika (MTE1114)
2.	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM6)
3.	Moliya (FINACE6)
4.	Davlat moliyasi (FINGOV06)
5.	Statistika (STATIS26)

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Korxonalar moliyaviy munosabatlarini rivojlantirish haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatini, mahsulot ishlab chiqarish harajatlari va mahsulot sotishdan tushumini oqilona tashkil etish va ularni kerakli joylarda qo'llay bilishi lozim;
TN3	Korxona foydasining mohiyati, turlari, taqsimlanishi, ishlatilishi va rejalashtirilishi haqidagi bilimlarga ega bo'lishi kerak;
TN4	Korxonalarda pul mablag'larining vaqt bo'yicha qiymati konsepsiyasi mazmunini o'rgangan bo'lishi va tahlil qilishni bilishi kerak;
TN5	Korxona faoliyatini moliyalashtirish asoslarini, moliyaviy aktivlari tarkibini, pul muomalasi va hisob-kitoblar tizimini bilishi va ularni amalga oshiruvchi sub'ektlar faoliyatidagi o'zgarishlarni bilishi kerak.
	Ko'nikma jihatidan:
TN6	Korxonalar moliyaviy munosabatlarini rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqa oladi;
TN7	Korxonalarda mahsulot ishlab chiqarish va sotish harajatlarini rejalashtirish va moliyalashtirishni tashkil eta oladi;
TN8	Korxonalar investitsiyalarni, foydasini taqsimlash va oqilona ishlatishni tashkil eta oladi;
TN9	Korxona moliyaviy aktivlarini boshqarish yo'llarini biladi;
TN10	Korxonada turli manbalardan jalb qilingan kapitalni baholay oladi;
TN11	Korxonalarda raqamlashtirish mexanizmini yarata oladi;
TN12	Korxonalar faoliyatida biznes-rejani tuza oladi.

Fan mazmuni

	Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	**Ajratilgan soat**
M1	Moliya tizimida korxonalar moliyasining ahamiyati	2
M2	Korxonalar moliyasini davlat tomonidan tartibga solish	2
M3	Korxonalar tashkiliy-huquqiy shakllari	2
M4	Korxonalar moliyaviy munosabatlari tarkibi	2
M5	Aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatining ahamiyati	2
M6	Dividentlarni to'lash muddatlari va shakllari	2
M7	Korxonalarda mahsulot ishlab chiqarish va sotish harajatlari mohiyati	2
M8	Korxonalarda mahsulot ishlab chiqarish va sotish harajatlari rejalashtirish va moliyalashtirish	2
M9	Korxonalar faoliyatida narxlar tizimi	2
M10	Korxonada mahsulot sotishdan tushgan tushum ahamiyati	2
M11	Korxonalar foydasi mazmuni	2
M12	Foydaning taqsimlanishi va ishlatilish	2
M13	Korxonalarda pul mablag'larining vaqt bo'yicha qiymati	2
M14	Foiz hisoblashda diskontlash va o'sib borish metodlari ahamiyati	2
M15	Korxona o'z kapitali mohiyati	2

M16	Korxona o‘z kapitalini shakllantirish muammolari	2
M17	Korxonalarda xorijiy kapitalni jalb etish	2
M18	Korxonalarda kapital tarkibi va bahosi	2
M19	Moliyalashtirish qarz va o’z manbalari	2
M20	Korxona moliyaviy investitsiyalari	2
M21	Korxona fond portfeli	2
M22	Korxonalar faoliyatida raqamlashtirish	2
	JAMI:	44
	Mashg‘ulotlar shakli: amaliy mashg‘ulot (A)	
A1	Moliya tizimida korxonalar moliyasining ahamiyati	2
A2	Korxonalar moliyasini davlat tomonidan tartibga solish	2
A3	Korxonalar tashkiliy-huquqiy shakllari	2
A4	Korxonalar moliyaviy munosabatlari tarkibi	2
A5	Aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatining ahamiyati	2
A6	Dividentlarni to’lash muddatlari va shakllari	2
A7	Korxonalarda mahsulot ishlab chiqarish va sotish harajatlari mohiyati	2
A8	Korxonalarda mahsulot ishlab chiqarish va sotish harajatlari rejalashtirish va moliyalashtirish	2
A9	Korxonalar faoliyatida narxlar tizimi	2
A10	Korxonada mahsulot sotishdan tushgan tushum ahamiyati	2
A11	Korxonalar foydasi mazmuni	2
A12	Foydaning taqsimlanishi va ishlatilish	2
A13	Korxonalarda pul mablag‘larining vaqt bo‘yicha qiymati	2
A14	Foiz hisoblashda diskontlash va o‘sib borish metodlari ahamiyati	2
A15	Korxona o‘z kapitali mohiyati	2
A16	Korxona o‘z kapitalini shakllantirish muammolari	2
A17	Korxonalarda xorijiy kapitalni jalb etish	2
A18	Korxonalarda kapital tarkibi va bahosi	2
A19	Moliyalashtirish qarz va o’z manbalari	2
A20	Korxona moliyaviy investitsiyalari	2
A21	Korxona fond portfeli	2
A22	Korxonalar faoliyatida raqamlashtirish	2
A23	Korxonalar faoliyatida raqamlashtirish zarurligi	2
	JAMI:	46

№	Mustaqil ta’lim (MT)	Ajratil-gan soat
MT1	Korxona va tashkilotlar moliyasini davlat tomonidan tartibga solish.	4
MT2	Korxonalar moliyaviy munosabatlarining mazmuni va ularni tashkiliy-huquqiy shakllari.	4

MT3	Korxonalarning fondlar bilan munosabatlari va moliya xizmatining funksiyalari.	4
MT4	Aksiyanerlik jamiyatlari moliyasi.	4
MT5	Mas’uliyati cheklangan jamiyatlar moliyasi.	4
MT6	Korxonalarda mahsulot ishlab chiqarish va sotish harajatlari mohiyati.	4
MT7	Korxona harajatlarini rejalashtirish va moliyalashtirish.	4
MT8	Iqtisodiyotning erkinlashuvi sharoitida korxonalar faoliyatida baholarning ahamiyati.	4
MT9	Korxonada mahsulot sotishdan tushgan tushumni rejalashtirish.	4
MT10	Korxonalar foydasining mohiyati.	4
MT11	Korxonalar faoliyatida rentabellik ko‘rsatkichlari.	4
MT12	Korxona foydasiga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar.	4
MT13	Korxonalarda bahoni tashkil etish.	4
MT14	Korxona o‘z kapitalining tarkibi va tuzilishi.	4
MT15	Korxona o‘z kapitalini shakllantirish siyosati va uning elementlarini baholash.	4
MT16	Korxona emissiya siyosati.	4
MT17	Korxona moliyaviy investitsiyalarining mohiyati.	4
MT18	Korxona fond portfelini boshqarish.	4
MT19	Qimmatli qog‘ozlar portfeli monitoringi.	4
MT20	Korxonalarda moliyaviy rejalashtirishning mohiyati va ahamiyati.	4
MT21	Korxonalarda byudjetlashtirishning mohiyati va tarkibi.	4
MT22	Korxonalarda biznes rejaning mohiyati va ahamiyati.	2
MT23	Korxonalar faoliyatida raqamlashtirish jarayonining o‘ziga xos xususiyatlari.	2
MT24	Pandemiya sharoitida xo‘jalik yurituvchi sub’ektlar faoliyatini raqamlashtirishning ahamiyati.	2
	JAMI:	**90**

	Asosiy adabiyotlar
1	Elmirzayev S. Korporativ moliya: Darslik. – T.: Iqtisod-Moliya, 2019. – 364 b.
2	Raximov M. Iqtisodiyot subyektlari moliyaviy holatining tahlili. O’quv qo’llanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2013. – 392 b.
3	Zaynalov J.R., Aliyeva S.S., Axrorov Z.O. va b. Moliya: Korxonalar moliyasi / Darslik. – T.: “Iqtisod-moliya”, 2018. – 268 b.
4	Бельчина Е.М. Финансы организации: учебное пособие / Минск: БГАТУ, 2018. – 304 с.
5	Зайналов Ж.Р., Ибрагимов Н.А., Ахроров З.О. Корхоналар молияси. Ўкув қўлланма. СамИСИ: “STAP-SEL” МЧЖ. 2023. - 268 b.
6	Зайналов Ж.Р., Алиева С.С., Ахроров З.О. ва б. Солиқ ва солиққа

	тортиш. Ўкув қўлланма. – Самарканд: Зарафшон, 2019. – 420 б.
7	Маликов Т.С. Молия: хўжалик юритувчи субъектлар молияси. Ўкув қўлланма - Т.: Иктисод-молия, 2009. - 288 б.
8	Маликов Т., Олимжонов О. Молия. Дарслик. – Т.: "Иктисод-молия", 2019. - 920 б.
9	Финансы: учебник / Ю. С. Долганова, Н. Ю. Исакова, Н. А. Истомина [и др.]; под общ. ред. канд. экон. наук, доц. Н. Ю. Исаковой ; Мин-во обр. и науки РФ. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2019. – 336 с.
10	Atrill Peter. Financial Management for decision makers. – 5th ed. England. 2009.
	Qo'shimcha adabiyotlar
1	Акрамов Э. Корхоналарнинг молиявий холати таҳлили. – Т.: Молия, 2003.
2	Вахобов А. ва бошк. Молиявий ва бошкарув таҳлили. Дарслик. Т.: Шарк. 2005.
3	Ковалева В.В. Финансы организаций (предприятий). Учебник. – М.: Проспект, 2010. – 352 с.
4	Нешитой А.С.Финансы, денежное обращение и кредит. Учебник. – М.: Дашков и К, 2010. – 592 с.
5	Фёдорова Е.А. Финансовая среда предпринимательства и предпринимательские риски. Учеб. пос. – М.: КНОРУС, 2010. – 306 с.
6	Финансы: учебник / Ю. С. Долганова, Н.Ю. Исакова, Н.А. Истомина [и др.]; под общ. ред. канд. экон. наук, доц. Н.Ю. Исаковой; Мин-во обр. и науки РФ. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2019. – 336 с.
7	Zaynalov J.R., Latipova Sh.M. Lizing va lizing operatsiyalari. O'quv qo'llanma / J.R.Zaynalov, Sh.M. Latipova. – T.: "Iqtisod-Moliya", 2022 256 b.
8	Lecture Notes for Finance 1 (and More). David Lando Simon Ellersgaard Nielsen Rolf Poulsen May 12, 2015. http://web.math.ku.dk/~rolf/ifnotes.pdf

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Latipova Shaxnoza Maxmudovna, dotsent
E-mail:	latipova_shaxnoz@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, "Moliya" kafedrasi
Taqrizchilar:	**Muradova N.U.** - Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti Samarqand filiali "Iqtisodiyot" kafedrasi mudiri dotsent, i.f.f.d. **Abdusaidov S.J.** – "IDEAL BUSINESS POULTRY" MCHJ direktori

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№5-09-15)

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2024 yil 26 avgust dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'limi boshlig'i I. Shodmonov

Fakultet dekani R.Samandarov

Kafedra mudiri J.R. Zaynalov

Tuzuvchi Sh.M.Latipova